

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Bij veel vragen kent het correctievoorschrift twee onderdelen: ‘een juist antwoord bevat’ en ‘voorbeeld van een juist antwoord’. Het **‘een juist antwoord bevat’ is bepalend** voor de toekenning van scorepunten. Het ‘voorbeeld van een juist antwoord’ is volgens de examenmakers het meest voor de hand liggende antwoord. Als er sprake is van een vakinhoudelijk correcte toepassing van de criteria van ‘een juist antwoord bevat’, moeten aan antwoorden die afwijken van het voorbeeldantwoord scorepunten worden toegekend.

Opgave 1 De nieuwe politieke partij DENK

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van het begrip tertiaire socialisatie en sociale media als voorbeeld uit tekst 1 1
- een uitleg dat DENK kan bijdragen aan de politieke socialisatie van jonge kiezers, met een toepassing van het kernconcept politieke socialisatie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 1 staat dat DENK jonge kiezers mobiliseert via sociale media (r. 3-4). Sociale media vormen een onpersoonlijke/anonieme band tussen jonge kiezers en DENK. Dus is er bij de socialisatie van jonge kiezers door DENK via sociale media sprake van tertiaire socialisatie 1
- Op deze manier kan DENK politieke waarden en handelingspatronen overdragen, zoals gaan stemmen, die jonge kiezers zich eigen kunnen maken. Dus kan DENK bijdragen aan de politieke socialisatie van jonge kiezers 1

Vraag	Antwoord	Scores
2	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat DENK mogelijkheden biedt voor de normatieve identificatie van een bepaalde groep kiezers, met een toepassing van het begrip normatieve identificatie • informatie uit tekst 1 om normatieve identificatie te illustreren 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gemiddelde DENK-stemmer combineert conservatieve en progressieve waarden en normen die andere bestaande politieke partijen niet vertegenwoordigen (r. 10-13) / De DENK-stemmer heeft een heel eigen ideologisch profiel dat overeenkomt met de partij DENK (r. 50-55) • De groep DENK-stemmers heeft, doordat DENK aan de verkiezingen meedoet, de mogelijkheid om de eigen normen en waarden, die overeenkomen met die van de partij DENK, in het politieke domein in te brengen. Daardoor biedt DENK mogelijkheden voor de normatieve identificatie van deze groep kiezers 	<p>1</p> <p>1</p>
3	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van wat DENK als poortwachter kan doen, met een toepassing van een kenmerk van het begrip poortwachter en daarvan een voorbeeld uit tekst 1 <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • de fase invoer/input (van het systeemmodel) 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • DENK kan er als poortwachter voor zorgen dat eisen van DENK-stemmers op de politieke agenda komen, zoals het stoppen van etnisch profileren door de politie (r. 36-37) <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het inbrengen van een dergelijke eis door de poortwachter in het politieke besluitvormingsproces behoort tot de fase van invoer van eisen uit de samenleving in het politieke systeem 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • actieve steun, met informatie uit tekst 1 om actieve steun te illustreren • de afhankelijke variabele <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In figuur 1 is actieve steun te herkennen in het percentage stemmen op DENK op de y-as. Stemmen, oftewel gebruikmaken van het stemrecht, is een vorm van actieve steun • Het percentage stemmen op DENK is de afhankelijke variabele 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • een beschrijving van de correlatie in figuur 1 of figuur 2, met de formulering: Hoe ..., des te ... <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de richting van de correlatie van figuur 1 positief is en dat de richting van de correlatie van figuur 2 negatief is, met een toepassing van het begrip correlatie en daarover informatie uit figuur 1 en figuur 2 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe groter het percentage Turkse Nederlanders in een Rotterdamse buurt, des te meer bewoners uit die buurt op DENK hebben gestemd (figuur 1). / Hoe groter het percentage autochtone Nederlanders in een Rotterdamse buurt, des te minder bewoners uit die buurt op DENK hebben gestemd (figuur 2) <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • De correlatie in figuur 1, oftewel de samenhang tussen het percentage Turkse Nederlanders en het percentages DENK-stemmers in de Rotterdamse buurten, is positief (0,95). En de correlatie in figuur 2, oftewel de samenhang tussen het percentage autochtone Nederlanders en het percentage DENK-stemmers in de Rotterdamse buurten, is negatief (-0,79) 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Het Internationaal Strafhof

6 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van het begrip multilateraal en informatie over multilaterale samenwerking uit de inleiding 1
- een uitleg dat door staten is samengewerkt voor de oprichting van het Internationaal Strafhof, met een toepassing van het kernconcept samenwerking waaruit blijkt dat het handelen op elkaar is afgestemd voor een doel en daarover informatie uit de inleiding 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Om het Internationaal Strafhof op te richten is door meerdere staten, oftewel multilateraal, samengewerkt. Volgens de inleiding hebben zestig staten het Statuut van Rome ondertekend 1
- In de inleiding staat dat voor deze samenwerking de staten hun handelen op elkaar hebben afgestemd, tijdens formele onderhandelingen voor het opstellen van een statuut voor de oprichting van een internationaal strafhof, om een gemeenschappelijk doel te bereiken, zoals het vervolgen van verdachten van misdaden, die anders niet vervolgd worden 1

7 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

- een complex van waarden uit de omschrijving van het kernconcept institutionalisering en een voorbeeld daarvan uit de inleiding 1
- geformaliseerde regels uit de omschrijving van het kernconcept institutionalisering en een voorbeeld daarvan uit de inleiding 1
- een uitleg van de manier waarop het Internationaal Strafhof bijdraagt aan de institutionalisering van het internationaal strafrecht, met een toepassing van standaardgedragspatronen uit de omschrijving van het kernconcept institutionalisering en een voorbeeld daarvan uit de inleiding 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het Internationaal Strafhof is gebaseerd op een complex van waarden, namelijk internationale mensenrechten, veiligheid en stabiliteit 1
- en op geformaliseerde regels, namelijk een statuut voor het vervolgen van verdachten van misdaden in de internationale gemeenschap 1
- Deze waarden/regels zijn vastgelegd in standaardgedragspatronen die het gedrag van staten reguleren, namelijk in het internationaal strafrecht waarin staat dat verdachten van misdaden onder bepaalde omstandigheden vervolgd kunnen worden door het Internationaal Strafhof. Dus draagt het Internationaal Strafhof bij aan de institutionalisering van het internationaal strafrecht 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat een uitleg dat het cultuuruniversalisme te herkennen is in het strijdpunt internationale mensenrechten, met een uitgangspunt van het cultuuruniversalisme en een uitgangspunt van het cultuurrelativisme.

voorbeeld van een juist antwoord:

In het strijdpunt internationale mensenrechten is het cultuuruniversalisme te herkennen. Het Internationaal Strafhof gaat er namelijk van uit dat internationale mensenrechten voor alle culturen in de wereld gelden, wat een uitgangspunt van cultuuruniversalisme is. Het Internationaal Strafhof gaat niet uit van de lokale waarden in de verschillende culturen op de wereld, wat een uitgangspunt is van cultuurrelativisme.

9 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

- internationalisering van politieke macht / de groeiende invloed van intergouvernementele en supranationale organisaties 1
- een uitleg dat het gekozen voorbeeld te herkennen is in de bevoegdheden van het Internationaal Strafhof, met informatie uit de inleiding waaruit het gekozen voorbeeld blijkt 1
- een uitleg dat in de bevoegdheden van het Internationaal Strafhof een geglobaliseerde wereldorde te herkennen is, met toepassing van het kernconcept globalisering 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In de verregaande bevoegdheden van het Internationaal Strafhof is de internationalisering van politieke macht te herkennen 1
- Het Internationaal Strafhof heeft namelijk de rechtsmacht om het internationaal strafrecht uit te oefenen 1
- In de bevoegdheden van het Internationaal Strafhof breiden politieke afhankelijkheden zich uit over landsgrenzen heen. Daarin is een geglobaliseerde wereldorde te herkennen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

a

- een uitleg dat het Internationaal Strafhof de interne soevereine macht van de VS kan schenden, met een toepassing van het regeren over een groep mensen of geweldsmonopolie als kenmerk van interne soevereine macht en daarover informatie uit tekst 2

1

b

- een uitleg dat de VS tegen het Internationaal Strafhof in het verweer kan komen, met een toepassing van het uitgangspunt van het internationale recht en hiervan een voorbeeld uit de tekst 2

1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- De aanklagers van het Internationaal Strafhof hebben toestemming gevraagd aan het Internationaal Strafhof om Amerikaanse militairen te onderzoeken (r. 13-21). Dit kan buiten de VS om als de staat waarin oorlogsmisdaden zijn begaan daarmee instemt (r. 47-50). Daarmee kan het Internationaal Strafhof buiten de VS om macht uitoefenen op de groep mensen waarover de VS regeert. Regeren over een groep mensen is een kenmerk van interne soevereine macht. Zo kan het Internationaal Strafhof de interne soevereine macht van de VS schenden als zij haar burgers vervolgt

1

b

- De VS kan tegen het Internationaal Strafhof in het verweer komen op basis van het internationaal recht. Volgens het internationaal recht hebben internationale rechtsorganen, zoals het Internationaal Strafhof, pas rechtsmacht wanneer staten de rechtsmacht van een internationaal orgaan erkennen. De VS doet niet mee aan het Internationaal Strafhof (r. 44-47), dus is de rechtsmacht van het Internationaal Strafhof over de VS beperkt

1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> de groep realistische theorieën en een voorbeeld uit tekst 2 van een kenmerk van de groep realistische theorieën 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg dat de groep realistische theorieën het gedrag van de VS tegenover het Internationaal Strafhof kan verklaren, met een toepassing van het gekozen kenmerk 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> De groep realistische theorieën kan het gedrag van de VS tegenover het Internationaal Strafhof verklaren. In tekst 2 staat namelijk dat de VS, volgens de Amerikaanse veiligheidsadviseur Bolton, alles zal doen om zijn burgers te beschermen tegen vervolging door wat Bolton noemt “deze illegale rechtbank” (r. 6-11) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens de groep realistische theorieën zal een staat altijd zijn eigen belangen behartigen en alleen samenwerken, met bijvoorbeeld het Internationaal Strafhof, als het nationale belang dat vraagt. Conform de groep realistische theorieën komt de VS eerst van al voor zijn eigen burgers op 	1
12	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg dat verwacht kan worden dat Amerikaanse verdachten van oorlogsmisdaden in Afghanistan nooit berecht zullen worden door het Internationaal Strafhof, omdat Afghanistan niet in zal stemmen met vervolging, met een toepassing van een kenmerk van de ‘law of anticipated reactions’ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> informatie uit tekst 2 waaruit het gekozen kenmerk van de ‘law of anticipated reactions’ blijkt 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> In tekst 2 staat dat Afghanistan niet tegen de VS durft in te gaan, want dan kan verwacht worden dat de VS de Afghaanse regering niet meer zal helpen (r. 62-67) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Om de verdachten van oorlogsmisdaden uit de VS te kunnen vervolgen heeft het Internationaal Strafhof de instemming van Afghanistan nodig, waar de misdaden hebben plaatsgevonden. Maar verwacht kan worden dat Afghanistan niet zal instemmen met vervolging. Volgens de ‘law of anticipated reactions’ zullen staten hun gedrag mede bepalen op grond van wat zij verwachten van de meer machtige landen. Uit tekst 2 blijkt dat Afghanistan zijn gedrag mede zal bepalen op grond van wat het van de VS verwacht. De VS is machtiger dan Afghanistan. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de hulp van de VS aan Afghanistan. Dus kan volgens de ‘law of anticipated reactions’ verwacht worden dat Amerikaanse oorlogsmisdadigers in Afghanistan nooit berecht zullen worden door het Internationaal Strafhof 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Deeleconomie

13 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

a

- een toepassing van het begrip primaire groepen, met als voorbeeld familie/vrienden 1
- een uitleg dat informatisering heeft bijgedragen aan het delen van eigendommen met mensen buiten primaire groepen, met een toepassing van het begrip informatisering 1

b

- een uitleg dat in de deeleconomie het kenmerk te herkennen is dat netwerken grootschaliger/uitgestrekter/veranderlijk zijn / uit lossere contacten bestaan / meer anoniem zijn, met een toepassing van het gekozen kenmerk 1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Vroeger werden eigendommen vooral met bijvoorbeeld vrienden gedeeld. Vrienden maken deel uit van een groep met een persoonlijke band 1
- Door het op steeds grotere schaal gebruiken van ICT via internet kunnen op deelplatformen eigendommen gemakkelijker met mensen buiten vertrouwde kringen, oftewel primaire groepen, gedeeld worden. Op deze manier heeft informatisering bijgedragen aan het delen van eigendommen met mensen buiten primaire groepen 1

b

- In de deeleconomie worden bezittingen vaker met vreemden gedeeld, zoals met toeristen. Dat wil zeggen dat delen in uitgestrektere netwerken gebeurt dan in vertrouwde kring. Dat netwerken uitgestrekter worden is een kenmerk van netwerken in de moderne samenleving 1

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat tussen vreemden weinig sociale binding is, met een toepassing van het kenmerk vertrouwen en daarover informatie uit tekst 3 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat mensen hun eigendommen eerder delen met bekenden dan met vreemden, met een toepassing van een kenmerk van het rationele actor-paradigma en informatie uit tekst 3 over de kosten 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens Corten heeft het met vertrouwen te maken, dat delen tussen vreemden niet zo vanzelfsprekend is als tussen bekenden (r. 21-25). Vertrouwen is een kenmerk van sociale binding. Waar vertrouwen is, is meer sociale binding. Tussen vreemden is maar weinig binding 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het delen van eigendommen met vreemden aan de deur brengt risico's met zich mee (r. 25-27). Volgens het rationele actor-paradigma wegen mensen kosten en baten af. Bij het delen van eigendommen met vreemden worden de kosten, namelijk de risico's zoals onzorgvuldigheid (r. 27-34), hoger ingeschat dan bij het delen met bekenden. Daarom zullen mensen volgens het rationele actor-paradigma eerder hun eigendommen delen met bekenden dan met vreemden 	1
15	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in het gebruik van een reputatiesysteem een gerationaliseerde samenleving te herkennen is, met een toepassing van het kernconcept rationalisering 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • informatie uit tekst 3 waaruit een gerationaliseerde samenleving blijkt 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In een reputatiesysteem kunnen gebruikers van online deelplatformen elkaar met sterren beoordelen, om inzichtelijk te maken hoe betrouwbaar zij zich gedragen (r. 64-72) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikers van online deelplatformen kunnen, door elkaar op een systematische manier met sterren te beoordelen, de betrouwbaarheid van gebruikers nagaan met als doel het gedrag van gebruikers voorspelbaar te maken. In het systematiseren voor een doelmatig gebruik van een reputatiesysteem is een gerationaliseerde samenleving te herkennen 	1

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in de door Botsman beschreven deeleconomie een ideologie te herkennen is, met een toepassing van de meest wenselijke maatschappelijke verhoudingen uit de omschrijving van het kernconcept ideologie en daarover informatie uit tekst 4 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een toepassing van het economische vlak en een voorbeeld uit tekst 4 van het economische vlak van de door Botsman beschreven deeleconomie als een ideologie 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In de door Botsman beschreven deeleconomie kan een ideologie herkend worden in de verbeelding van een idee over de meest wenselijke maatschappelijke verhoudingen, namelijk in de toename van persoonlijke interacties, uitmondend in de idylle van het dorpsplein (r. 22-24) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • In de maatschappelijke verhoudingen is het economische vlak te herkennen in de manier waarop de productie en distributie van goederen, volgens Botsman, georganiseerd moeten worden in een samenleving, namelijk door jou en mij. Dat wil zeggen dat iedereen tegelijk klant en verkoper is (r. 7-8) 	1
17	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een toenemend egoïsme / losgeslagen verzelfstandiging / de wil om onbepert van het leven te genieten als negatief/positief proces van individualisering en (consumentistisch) 'ikke', 'ikke', 'ikke' als informatie uit tekst 4 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat het gekozen proces volgens Botsman bijdraagt aan een afname van de sociale cohesie, met een toepassing van de factor gedeelde waarden en daarover informatie uit tekst 4 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In een consumentistisch 'ikke', 'ikke', 'ikke' (r. 20-21) is een toenemend egoïsme te herkennen. Dit is een negatief proces van individualisering 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Hierdoor zijn, volgens Botsman, gemeenschappelijke en gemeenschapswaarden verdrongen (r. 18-20). Gedeelde waarden en normen is een van de factoren die de sociale cohesie kunnen beïnvloeden. Dat wil zeggen dat door vermindering van gedeelde waarden de sociale cohesie in de samenleving afneemt. Dus draagt individualisering, volgens Botsman, bij aan een afname van de sociale cohesie 	1

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 405 1353 510">• een uitleg dat de deeleconomie volgens Botsman bijdraagt aan een toename van de sociale cohesie, met een toepassing van het kernconcept sociale cohesie <li data-bbox="308 517 1353 555">• informatie uit tekst 4 waaruit een toename van sociale cohesie blijkt 	<p style="text-align: right;">1</p> <p style="text-align: right;">1</p>
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 640 1353 707">• In de deeleconomie komt er, volgens Botsman, weer meer persoonlijke interactie in plaats van holle transacties (r. 24-27) <li data-bbox="308 714 1353 857">• Meer persoonlijke interactie wil zeggen dat in het algemeen de kwaliteit van de bindingen die mensen met elkaar hebben toeneemt. Dus draagt de deeleconomie, volgens Botsman, bij aan een toename van de sociale cohesie 	<p style="text-align: right;">1</p> <p style="text-align: right;">1</p>
19	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 983 1353 1088">• een uitleg dat het conflict-paradigma te herkennen is in Botsmans benadering van de deeleconomie, met een toepassing van een kenmerk van het conflict-paradigma <li data-bbox="308 1095 1353 1167">• informatie uit tekst 4 waaruit het gekozen kenmerk van het conflict-paradigma blijkt 	<p style="text-align: right;">1</p> <p style="text-align: right;">1</p>
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 1252 1353 1357">• Volgens Botsman haalt de deeleconomie macht weg bij grote bedrijven, de machthebbers (r. 3-4). Deze komt meer te liggen bij micro-entrepreneurs, zoals jij en ik, de minder machtigen (r. 5-7) <li data-bbox="308 1364 1353 1512">• Het kijken naar het machtsverschil tussen machthebbers en minder machtigen, zoals tussen grote bedrijven en micro-entrepreneurs, is een kenmerk van het conflict-paradigma. Dus is in Botsmans benadering van de deeleconomie het conflict-paradigma te herkennen 	<p style="text-align: right;">1</p> <p style="text-align: right;">1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- postmaterialisme (pool) en materialisme/postmaterialisme (dimensie) 1
- een uitleg dat in Rifkins lofzang op de deeleconomie de pool postmaterialisme van de politieke dimensie materialisme/postmaterialisme te herkennen is, met een toepassing van materialisme/postmaterialisme en daarover informatie uit tekst 4 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In Rifkins lofzang op de deeleconomie is de pool postmaterialisme van de dimensie materialisme/postmaterialisme te herkennen 1
- Met de deeleconomie ziet Rifkin namelijk een verandering van geploeter in loondienst naar een betekenisvol leven (r. 30-33) / van kapitaal in materiële zin naar sociaal kapitaal (r. 34-37). Volgens Rifkin kunnen mensen zich in de deeleconomie meer gaan bezighouden met immateriële (ontplooings)behoeften in plaats van met materiële (basis)behoeften 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

- een toetsbare hypothese over sociale ongelijkheid op Airbnb, niet geformuleerd als vraag en te toetsen met gegevens uit tabel 1, met de formulering: Als ..., dan ... 1
- een conclusie dat de geformuleerde hypothese aangenomen of verworpen moet worden, op basis van de gegevens uit tabel 1 1
- een uitleg dat uit de gegevens in tabel 1 blijkt dat er op Airbnb sprake is van sociale ongelijkheid tussen gasten met een Afrikaans-Amerikaanse naam en gasten met een West-Europees-Amerikaanse naam, met een toepassing van het kernconcept sociale ongelijkheid 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Als een gast een Afrikaans-Amerikaanse naam heeft, dan zullen boekingen minder vaak geaccepteerd worden door verhuurders dan als een gast een West-Europees-Amerikaanse naam heeft 1
- Uit tabel 1 blijkt dat in de VS een boeking van een gast met een Afrikaans-Amerikaanse naam minder vaak geaccepteerd wordt door verhuurders (52%), dan een boeking van een gast met een West-Europees-Amerikaanse naam (63%). Dus kan de hypothese aangenomen worden 1
- Uit tabel 1 blijkt dus dat een verschil in het aangeboren kenmerk afkomst leidt tot een ongelijke behandeling door verhuurders van Airbnb, omdat gasten met West-Europees-Amerikaanse namen een grotere kans hebben op hooggewaardeerd goed, namelijk een geaccepteerde boeking, dan gasten met Afrikaans-Amerikaanse namen. Op basis van dit onderzoek kan gesteld worden dat er inderdaad sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb in de VS 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

a

- een argumentatie dat sociale ongelijkheid op Airbnb beter onderzocht kan worden met een experiment dan met een enquête, met een toepassing van een verschil tussen beide onderzoeksmethodes en gegevens uit tabel 1

1

b

- een uitleg of de gekozen argumentatie gebaseerd is op de afhankelijke of de onafhankelijke variabele, met een toepassing van het begrip afhankelijke/onafhankelijke variabele

1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Of er sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb kan beter onderzocht worden met een experiment dan met een enquête. Omdat met een experiment, anders dan met een enquête, de situatie van de twee groepen zo gelijk mogelijk kan worden gehouden. De gasten-accounts kunnen gelijk worden gehouden met uitzondering van de variabele afkomst (van de naam) van de gast. In tabel 1 is dat een West-Europees-Amerikaanse naam of een Afrikaans-Amerikaanse naam van de gast. Bij een enquête met echte gasten kan het gelijk houden van de twee groepen niet gecontroleerd worden, dus is het niet zeker of alleen de variabele afkomst (van de naam) wordt onderzocht

1

b

- Het argument van het beter kunnen controleren van variabelen met een experiment is gebaseerd op de variabele afkomst (van de naam) van de gast. De afkomst van de gast is de veronderstelde oorzaak. Dus is dit argument gebaseerd op de onafhankelijke variabele

1

of

(zie volgende pagina)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

(vervolg vraag 22)

a

- Of er sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb kan beter onderzocht worden met een experiment dan met een enquête. Omdat verhuurders in een experiment feitelijk gedrag vertonen, terwijl verhuurders in een enquête uitspraken doen over te verwachte gedrag. In een enquête kunnen verhuurders bijvoorbeeld eerder geneigd zijn tot het geven van sociaal wenselijke antwoorden. In tabel 1 is dat het gedrag van verhuurders om een boeking van een gast wel of niet te accepteren. Dus zal met een experiment het werkelijke gedrag van verhuurders op Airbnb meer direct gemeten worden dan met een enquête

1

b

- Het argument van het directer meten van het gedrag met een experiment is gebaseerd op het wel of niet accepteren van de boeking door de verhuurder. Of de verhuurder een boeking wel of niet accepteert is het veronderstelde gevolg. Dus is dit argument gebaseerd op de afhankelijke variabele

1

23 maximumscore 1

Een juiste uitleg bevat een redenering dat het gebruik van deelplatform Peerby hoger zal zijn in etnisch homogene wijken dan in etnisch diverse wijken, met een toepassing van het begrip schildpadgedrag op beide typen wijken.

voorbeeld van een juist antwoord:

Met het begrip schildpadgedrag verwacht Putnam dat mensen zich in wijken met een hoge etnische diversiteit afsluiten voor hun buurtgenoten. Wanneer sprake is van schildpadgedrag zullen mensen in etnisch diverse wijken minder geneigd zijn hun eigendommen met buurtgenoten te delen dan mensen in etnisch homogene wijken. Het gebruik van deelplatform Peerby zal dus waarschijnlijk hoger zijn in etnisch homogene wijken dan in etnisch diverse wijken.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- policy/beleid 1
- een uitleg dat de aanbeveling van invloed kan zijn op policy/beleid, met een toepassing van policy/beleid 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- De aanbeveling kan van invloed zijn op het beleid dat vastgesteld wordt in de politiek, oftewel policy 1
- De aanbeveling van het Rathenau Instituut kan van invloed zijn op het beleid, namelijk welke maatregelen nodig zijn om problemen in de deeleconomie op te lossen, zoals maatregelen om een te dominante positie van deelplatformen tegen te gaan 1

Bronvermeldingen

tekst 1 Floris Vermeulen, Simon Otjes & André Krouwel (22-01-2018.) De DENK-stemmer: progressief én conservatief? www.stukroodvlees.nl; Geraadpleegd: <http://stukroodvlees.nl/denk-stemmer-progressief-en-conservatief/>

figuur 1 en 2 naar: Vermeulen, F., Harteveld, E., Heelsum, A. van & Veen, A. van der. (03 november 2018.) The potential of immigrant parties: insights from the Dutch case. *Acta Politica*: 1-22. Geraadpleegd: <https://doi.org/10.1057/s41269-018-0123-z>

tekst 2 Amerika dreigt met sancties tegen het Internationaal Strafhof, Trouw, 10 september 2018

tekst 3 Rense Corten. (juni 2018.) Het vertrouwen binnen de deeleconomie. In: *Sociologie Magazine* (pp. 27-29)

tekst 4 Iedereen kapitalist, De Groene Amsterdammer, nr.39, 2014. Geraadpleegd: <https://www.groene.nl/artikel/iedereen-kapitalist>

tabel 1 Edelman, B.G., M. Luca & D. Svirsky. (2015.) Racial Discrimination in the Sharing Economy. Evidence from a Field Experiment. In: *American Economic Journal: Applied Economics*, No. 16-069.